

Biz Katili Biliyoruz
Ayşegül Özbek / Cumhuriyet

http://www.cumhuriyet.com.tr/haber/kultur-sanat/59869/Biz_katili_biliyoruz.html
Cumartesi, 12 Nisan 2014

Sinemada İnsan Hakları bölümünde yarışan “Trans X İstanbul” belgeseli, Türkiye’de translara karşı işlenen ‘nefret suçları’ni merkeze alıyor.“Sinemada İnsan Hakları” bölümünde yarışan “Trans X İstanbul” belgeseli, Türkiye’de translara karşı işlenen ‘nefret suçları’ni merkeze alıyor.

“Sen 30 yıl anneni görmeden yaşayabilir misin? Ben yaşadım.” Zonguldak’taki aile evinden İstanbul’a geldiği günden beri bir mücadelenin içinde Ebru Kırancı. Bir trans kadın olarak yalnızca ailesine karşı değil, bu toplumun içindeki nefrete karşı da otuz yıldır hak mücadelesi veriyor. Kırancı geçen yerel seçimlerde BDP’den Beyoğlu ilçe meclis üyeliği adayydı aynı zamanda: “Benim ya da bir LGBT adayının seçilip seçilmemesi hiç önemli değildi. Görünür olmak önemliydi” diyor.

Özelde kendi hikâyesi, genelde ise transların sürülmesi ve öldürülmesine odaklanan bir filmin kahramanı Ebru Kırancı. Yönetmenliğini Maria Binder’in yaptığı “Trans X İstanbul” 33. İstanbul Film Festivali’nde “Sinemada İnsan Hakları” yarışmalı bölümünde yarışıyor. Filmin galası 14 Nisan saat 21.30’da Atlas Sineması’nda gerçekleşecek.

- Nasıl tanıştınız? Bu film nasıl hayata geçti?

Kırancı - Çoğu zaman translarla ilgili haberlerde yanlışlar ve eksik bilgi oluyordu. Çarpıtmalar, yanlış yönlendirmelerden kurtulmak için Transxturkey adıyla internetten yayın yapan kendi medyamızı oluşturduk. Daha sonra bu film projesi çıktı. Maria 2004’te gözaltında taciz ve tecavüze uğrayan kadınların hikâyelerini çekmek için İstanbul’a gelmişti. O sırada tanıştık. Ben de o dönemlerde seks işçiliği yapıyordum E-5’te. Maria da bir akşam bizimle gelip çekimler yaptı. Gidip geliyordu İstanbul’a. Daha sonra bunu projelendirdi. Bu proje görünmez insanların görünürlük projesi olarak gelişti. Trans cinayetlerini görünür kılmak istedik.

- Almanya'da doğup büyüdünüz. Türkiye'deki trans bireylerin yaşantısında ne fark gördünüz?

Binder - Bütün translar dünyada kolay bir şekilde yaşamıyorlar. Ama burada şu farkı gördüm. Bir trans cinayetinde polis hiç araştırma yapmıyor. Olay hiçbir şekilde mahkemeye intikal etmiyor. Mahkeme olmayınca da bu sorun öteleniyor. 2009'da her hafta bir trans cinayeti oluyordu. O zaman ben Berlin'deydim ve bir e-mail geldi. 'Arkadaşın Ebru öldürüldü' diye. Şoke olmuştum. Hemen Ebru'yu aradım. Çok şükür o değilmiş, ama bizim başka arkadaşımız Ebru Soykan öldürülmüş. Bu proje biraz da böyle doğdu.

- Film yalnızca trans birey cinayetlerine odaklanmamış. Barınma hakları, kentsel dönüşümle birlikte şehir dışına itilmeleri, aileden dışlanmaları gibi konuları etraflıca ele almışsınız. Nasıl bir yol izlediniz?

B- Film öncesinde yaptığım araştırmada şunu anladım; burada bir sistem işliyor. İşin farklı boyutları var ve bu bir bütün. Tarlabası'ndan atılmalarının ardından Avcılar'a sürülmeleri ve orada da barındırılmamaları. Hepsi birbiri ardına başka problemleri doğuruyor. Önyargılar, devletin hukuki olarak konuyu takip etmemesi, katiller için ceza sisteminin işlemeysi... İşleyen şey aslında nefret sistemi.

- Filmin bir yerinde bu ülkede artık bizim için bir yasa çıkmalı diyorsunuz. İnsanlar bize dokunurken iki kere düşünmeli...

K- Bu ülkede gerçekten artık yasalarda yerimizi almalıyız. Ben kanunlara da çok güvenmiyorum aslında, ama en azından oradan vurabilirsin devleti. 'Bak böyle bir kanun çıkarmışsın, bunu yürürlüğe sokmalısın' diye. En son hazırlanan anayasada yine AKP hükümeti bizleri görmezden geldi. MHP de buna çanak tuttu. Birbirini tetikleyen bir mekanizma ve buna seyirci kalan bir devlet sistemi var ortada. A devlet, B hükümet değil, sistem cezayı artırmıyor. Trans cinayetleri politiktir ve biz katili biliyoruz.

Polise eğitim vermek lazım. Hastanede çalışanlara, savcıya, hakimlere... Aslında translar topluma eğitim verebilirler. Almanya'da göçmenler var ve çoğu da Türk. 50 yıldır fabrikalarda üretime katılıp Almanya'nın ekonomik olarak gelişmesine katkı sağlıyorlar. Almanlar uzun zaman kamu kuruluşlarında bütün göçmenlere yüksekte baktılar. Sanki onlar Alman vatandaşından daha az değerli gibi. O yüzden böyle projeler geliştirildi. Göçmenler bir göçmene nasıl davranmalı diye doktora, polise eğitim verdi.

-2012 yılında Avcılar'daki Meis sitesinde kalan translar baskı altındaydı. Basında da yer aldı bu haberler. Şu anda durum nedir?

Kıranıcı - Önceden 12-13 arkadaş oturuyordu orada, on tane evimiz vardı. Ama şimdi daire sayısı 4'e düştü. Baskılar azaldı. Çünkü mahkemeler devam ediyor. Onları da takip ediyoruz. En son savcı bir arkadaşın evine ateş edenler hakkında medyadaki görselleri istemiş. Bu da iyi bir gelişme. Ne kadar kamuoyu yaratırsan mahkeme üzerinde etkin artıyor.

-30 yıldır mücadele ediyorsunuz yine de umudunuz var mı?

Kıranıcı - 10 sene öncesinde İstiklal'de trans yürüyüşü yapıp, " ben transım" diye bağırarak mümkün müydü. Umudumu tabi ki yitirmedim.

-Sizin önyak olduğunuz trans misafirhanesi şu an ne durumda?

Kıranıcı - 1 sene önce kurduk. Türkiye'deki tüm LGBTIQ derneklerinin yardımlarıyla döndü. 4-5 arkadaş kalıyor şu an. Bugüne kadar 20'ye yakın arkadaş kaldı. En son Ortadoğu'daki savaştan kaçan göçmen translar gelmeye başladı.